

ДВНЗ «УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ»

НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС
«ЕКОНОМОСВІТА» ІМЕНІ АКАДЕМІКА
МАР'ЯНА ДОЛІШНЬОГО

Hochschule der
Deutschen Bundesbank
Schloss Hachenburg

UKRAINIAN-AMERICAN
ASSOCIATION
OF COLLEGE EDUCATORS
(UAACE)

ПОЛЕСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ

კავკასიის უნივერსიტეტი
CAUCASUS UNIVERSITY

УНИВЕРЗИТЕТ У
КРАЈУЈЕВЦУ

VYSOKÁ ŠKOLA BAŇSKÁ –
TECHNICKÁ UNIVERZITA
OSTRAVA

EUROPEAN
UNIVERSITY FOR
ECONOMICS &
MANAGEMENT

UNIWERSYTET EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY WE
WROCLAWIU

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA TECHNICZNO-
EKONOMICZNA IM. KS.
BRONISŁAWA MARKIEWICZA
W JAROSLAWIU

VILNIUS UNIVERSITETAS

VILNIUS
KOLEGIJA /
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

LIETUVOS
VERSLO KOLEGIJA
25 metų Verslo kolegijos studijų

UNIVERSITY OF
JOHANNESBURG

ДНУ «АКАДЕМІЯ
ФІНАНСОВОГО
УПРАВЛІННЯ»

XIV Міжнародна науково-практична конференція

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ ПРОСТІР

ЗБІРНИК ТЕЗ

ЛЬВІВ
2019

Інтеграція України в європейський і світовий фінансовий простір : збірник тез XIV Міжнародної науково-практичної конференції, 24 травня 2019 року / Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи». — Львів, 2019. — 145 с.

Збірник містить матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції, проведеної 24 травня 2019 року в ДВНЗ «Університет банківської справи». У тезах доповідей висвітлено результати теоретичних і прикладних досліджень із широкого кола питань розвитку фінансового ринку України в умовах інтеграції в європейський і світовий фінансовий простір.

Редакційна колегія:

Дудинець Л.А., к.е.н., старший викладач кафедри фінансів, банківської справи і страхування Львівського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи», завідувач сектору з науково-організаційної та аналітичної роботи науково-дослідної частини ДВНЗ «Університет банківської справи»

Гірна О.Й., к.ф.-м.н., с.н.с. сектору з науково-організаційної та аналітичної роботи науково-дослідної частини ДВНЗ «Університет банківської справи»

Шурпенкова Р.К., к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Львівського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

Адреса редакційної колегії
Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»
просп. В. Чорновола, 61, м. Львів 79020

ДЕДОЛЛАРИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ БЕЛАРУСИ: ПРАКТИКА И РЕЗУЛЬТАТЫ

Теляк О. А.

УО «Полесский государственный университет»

Telyak O. DELLARIZATION OF THE ECONOMY OF BELARUS: PRACTICE AND RESULTS. The article describes the situation with the dollarization of the economy of the Republic of Belarus — a country with a small open economy. The article begins with a brief description of the phenomenon of dollarization, its forms, causes and effects, an overview of the level of dollarization of the Belarusian economy, and the measures of state-impact economic authorities in the area of de-dollarization of the economy.

По экспертным оценкам аналитиков Национального банка Республики Беларусь, общий расчетный размер потерь страны от долларизации можно оценить в сумме около 2—3% ВВП ежегодно [1]. Это составляет от одного до полутора млрд долларов США (по итогам 2017 года). Уровень долларизации экономики страны является высоким и потери страны от нее сосредоточены прежде всего в области курсовых и инфляционных рисков.

Среди негативных причинно-следственных связей, сопровождающих долларизацию, можно выделить следующие: невозможность обеспечить полный финансовый суверенитет страны; отсутствие контроля за денежным обращением и денежной массой; сложности проведения суверенной монетарной политики и снижение эффективности ее инструментов; отсутствие стабильности на финансовом рынке страны; общая экономическая и монетарная нестабильность; нарастание инфляционных и девальвационных тенденций, в негативном варианте формирующихся в инфляционно-девальвационную спираль; рост теневого сектора экономики (который составляет около трети ВВП Республики Беларусь по внешним и внутренним экспертным оценкам); снижение доверия экономических агентов к проводимой государством экономической политике, финансово-банковской сфере; валютное таргетирование (фиксированный обменный курс национальной валюты на иностранную); слабость национальных институтов и т.п. Долларизацию в общем виде можно понимать как финансово-экономическое явление, при котором наблюдается преобладающее применение иностранной валюты во внутриэкономической деятельности суверенной страны, имеющей собственную официальную национальную валюту.

Проявление нескольких форм долларизации одновременно (долларизация расчетов, реальная, финансовая и др.), неспособность экономических государственных властей реализовать эффективные меры по дедолларизации экономики могут привести к попаданию в «ловушку долларизации», что значительно усугубит негативные последствия данного финансово-

экономического явления для экономики страны и ещё больше затруднит реализацию мер по противодействию долларизации (по аналогии с инфляционно-девальвационной спиралью).

Для характеристики уровня долларизации в Республике Беларусь можно привести следующую статистику: к началу 2019 года рублевая составляющая (M2) в составе широкой денежной массы (M3) составила всего 38,14% (для сравнения 35% — по итогам 2017 года, 32% — по итогам 2016 года, 27% — по результатам 2015 года). В качестве выражения уровня финансовой долларизации приведем далее информацию о доле иностранной валютной составляющей в структуре кредитов и депозитов банковского сектора. Доля депозитов секторов экономики, размещенных в банках Республики Беларусь, номинированных в иностранной валюте, согласно данным Статистического бюллетеня Национального банка Республики Беларусь по состоянию на начало 2019 года, составила 64,3 % (67% за 2017 год, 70% за 2016 год, 74% за 2015 год). Что касается доли кредитов банков в иностранной валюте в общей сумме кредитов, выданных банками секторам экономики, то, с учетом приостановления с 2009 года кредитования физических лиц в иностранной валюте, к началу 2019 года она составила 48% (51% по результатам 2017 года, 56% по результатам 2016 года, 57,2% по результатам 2015 года).

Можно констатировать достаточно волатильную ситуацию, а имеющиеся позитивные подвижки произошли в результате предпринятых регуляторами финансового рынка мер по дедолларизации: ограничение возможного перечня расчетов в иностранной валюте на территории страны; дифференциация условий налогообложения доходов физических лиц, полученных от размещения сбережений во вклады/депозиты, с акцентом на стимулирование срочных вкладов в национальной валюте; гарантирование возмещения банковских вкладов/депозитов физических лиц в полном объеме; запрет предоставления банковских кредитов розничным клиентам в иностранной валюте с 2009 года; снижение объемов директивного кредитования; поддержание положительных процентных ставок по депозитам в белорусских рублях в реальном выражении; увеличение норматива отчислений банков и небанковских кредитно-финансовых организаций в фонд обязательных резервов от привлеченных средств в иностранной валюте с 12,5% в 2015 году до 17% в 2019 году; ограничение облигационных выпусков, номинированных в иностранной валюте; заключение соглашений с рядом государств об использовании национальных валют при проведении международных расчетов; рыночный механизм курсообразования национальной денежной единицы в режиме непрерывного двойного аукциона и, в целом, стабилизация обменного курса белорусского рубля относительно иностранных валют; относительно эффективная денежно-кредитная политика регулятора в режиме монетарного таргетирования с ориентиром на переход к инфляционному таргетированию,

повышающая доверие экономических агентов к финансово-банковской системе и т.п.

В дополнение к положительной динамике и имеющимся предложениям будет уместно продолжать принимать усилия по приданию национальной денежной единице превалирующего положения в экономике страны наряду с общим улучшением экономического развития, повышения эффективности экономики в целом, стабилизацией финансовой системы, либерализацией валютного рынка, снижением инфляционных и девальвационных тенденций и ожиданий.

Список использованных источников

1. Калечиц С. В. Итоги реализации денежно-кредитной политики Республики Беларусь за первое полугодие 2018 г. : Доклад заместителя Председателя Правления Национального банка Республики Беларусь на расширенном заседании Правления [Электронный ресурс] / С. В. Калечиц // Банковский вестник. — 2018. — № 7/66. — С. 3—8. — Режим доступа : <https://www.nbrb.by/bv/Arch/660.pdf>.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ I. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ І ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: МАКРО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ, ТЕХНОЛОГІЇ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РІШЕННЯ	6
<i>Grigoliene R., Tamoseviciene R.</i> Trends of Developing Advanced Technologies in Industrial Enterprises	6
<i>Puleikiene Kristina.</i> The Effect of Capital Structure on the Enterprise's Performance: the Case of Eastern and Western European Companies in the Maritime Sector	8
<i>Sunday Imoh U.</i> Relevance of Climate Finance in a Sustainable World	9
<i>Szczepański M., Khmelyarchuk M.</i> Determinants of Competitiveness in the Banking Sector in Poland and Ukraine	12
<i>Tamoseviciene R., Grigoliene R.</i> Young People's Expectations of Work-Employee or Business Owner	15
<i>Алексеев I. В., Мазур А. В.</i> Грошові потоки університетів у європейському фінансовому просторі	17
<i>Горбачевська О. В.</i> Підходи до будови курсу поведінкової економіки	20
<i>Домрачев В. М.</i> Політичні цикли та коректність макроекономічних програм розвитку України	22
<i>Єфименко Т. І.</i> Забезпечення фінансового суверенітету країни в умовах глобалізації	24
<i>Жерлицин Д. М.</i> Інноваційні фінансові технології як елемент сучасної парадигми управління	26
<i>Засадна Х. О., Русинко М. К.</i> Інтернет речей	29
<i>Кльоба С. М.</i> Роль інституцій у формуванні конкурентоспроможних об'єднаних територіальних громад	30
<i>Мерцїй Б. Є., Бухтіарова А. Г.</i> Розробка базової моделі соціально-економічного розвитку країн, що інтегруються до ЄС	33
<i>Ноздріна Л. В.</i> Дизайн-мислення в проєктах інтернету речей	34
<i>Панковець М. П.</i> Снівробітництво України та ЄС: перспективи і загрози в контексті сучасної політико-економічної ситуації в Україні	37
<i>Петришин Н. Я., Медвідь Р. В.</i> Заборона експорту деревини в Україні та її альтернативи в умовах євроінтеграції	39
<i>Прокопенко К. В.</i> Сутність поняття «соціально-економічний розвиток підприємства»	41
<i>Стеблій Г. Я., Калинець К. С.</i> Соціально-економічні наслідки безробіття в Україні	43
<i>Танчак Я. А., Дребот Н. П., Миколишин М. М.</i> Підтримка малого підприємництва як фактор розвитку національної економіки	45
<i>Терех О. В.</i> Шерингова економіка — нова модель споживання	48
СЕКЦІЯ II. ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ	51
<i>Андрейків Т. Я., Канцір І. А.</i> Апроксимація міжнародних стандартів регулювання фінансового сектору	51
<i>Вовчак О. Д.</i> Нелінійність як ознака функціонування сучасної банківської системи	53

<i>Вядрова Н. Г.</i> Зміни в екосистемі інноваційної діяльності банків та інноваційних напрямів розвитку сучасного банківського сектору	55
<i>Гірна О. Й., Верней О. Є.</i> Ідентифікація системно важливих банків на основі Z-індексу	59
<i>Гірняк В. В.</i> Ризики експансії іноземного капіталу на вітчизняний фінансовий ринок	60
<i>Грудзевич У. Я.</i> Удосконалення регулювання капіталу банків України відповідно до вимог Базелю III	62
<i>Demianuk O. M.</i> The Fintech Revolution in Global Banking Industry	64
<i>Дробязко А. О., Любіч О. О.</i> Інтеграція банківської системи України в міжнародний фінансовий простір	67
<i>Дудинець Л. А.</i> Мотиви фінансової поведінки домогосподарств	70
<i>Євтух Л. Б., Леочко О. М.</i> Удосконалення депозитарної системи в Україні	71
<i>Кривич Я. М., Сердюк К. В.</i> Економічні очікування агентів фінансового сектору в контексті комунікаційної політики центрального банку	73
<i>Скаска О. І., Воськало В. І.</i> Аналіз процесів функціонування суб'єктів небанківського фінансового ринку України	75
<i>Sloboda L.</i> Development of the Fintech Initiatives in Banking: Ukraine Compared to Other European Countries	77
<i>Ткачук Н.М.</i> Системність і синергетичність — базові аспекти функціонування банківської системи	80
<i>Тяжкороб І. В., Голуб Г. Г.</i> Роль банківського сектору в інвестиційному забезпеченні регіонального розвитку	81
<i>Шевчук О. О., Тимощук М. Р.</i> Цифрові інновації на страховому ринку	83
СЕКЦІЯ III. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
<i>Chorązka Justyna, Dyjach Patrycja, Ruchala Szymon.</i> Vehicle Transport in Poland and its Development Potential	86
<i>Бучик Т. А.</i> Кластерная отчетность как важнейший элемент учетного обеспечения функционирования кластера	89
<i>Вагнер І. М., Левіцька І. В.</i> Обліково-аналітичний аспект ефективного управління кредиторською заборгованістю за товари та послуги	91
<i>Данилкова С. А.</i> Развитие современных направлений внутреннего аудита	92
<i>Демко І. І., Дячок М. С.</i> Шляхи удосконалення організації обліку власного капіталу підприємства	95
<i>Золотарева О. А., Минченко А. А.</i> Исследование финансовой глубины экономик Беларуси и Украины	96
<i>Ксензов К.</i> Управление портфельным кредитным риском	99
<i>Кундря-Висоцька О. П., Боднар О.</i> Проблеми оцінки програмного забезпечення як нематеріального активу для цілей бухгалтерського обліку	101
<i>Купрейчик Д. В.</i> Торговля между Беларусью и Украиной: состояние и перспективы развития	103
<i>Любенко А. М., Паплик Н. А.</i> Теоретичні аспекти аналізу фінансової звітності	106
<i>Малеский Э. З.</i> Учет капитализации человеческого потенциала предприятия	107

<i>Наимов Ш. Р.</i> Внедрение исламского банкинга как альтернативного инструмента финансирования бизнеса в Таджикистане	110
<i>Нашикерська Г. В., Орлова В. О.</i> Особливості оподаткування дивідендів	112
<i>Невдах С. В.</i> Организация системы внутреннего аудита в инновационном кластере	114
<i>Рудницький В. С., Рудницька О. В.</i> Принципи формування звітності управлінського обліку	117
<i>Сарахман О. М., Гулай О. І.</i> Особливості формування депозитної політики комерційних банків України	118
<i>Теляк О. А.</i> Дедолларизация экономики Беларуси: практика и результаты	120
<i>Федосенко Л. В., Иванова Т. И.</i> Реальный сектор экономики и банковская сфера: проблемные аспекты взаимосвязи	122
<i>Хомуляк Т. І., Мних О. В.</i> Аналіз ринку платіжних карток в Україні	124
<i>Хомуляк Т. І., Черновол А. В.</i> Проблеми обліку і контролю розрахунків з покупцями та замовниками	126
<i>Чаплига В. В., Кіщак М. В.</i> Напрями вдосконалення аудиту розрахунків з постачальниками і підрядниками	127
<i>Шурпенкова Р. К., Дмитраш І. І.</i> Аналіз фінансової стійкості суб'єктів господарювання	129
<i>Шурпенкова Р. К., Кошак М. І.</i> Податкова звітність як невід'ємна складова звітності підприємства	130
<i>Якубова И. П.</i> Бухгалтерский учет в системе информационного обеспечения субъектов кластерных объединений	132
СЕКЦІЯ IV. МЕНЕДЖМЕНТ І СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ	
КОНТЕКСТ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	
<i>Vashchuk A. L.</i> Analysis of the Level of a Minimum Salary in Ukraine	134
<i>Другов О. О., Сайтз О.</i> Основні напрями розвитку вищої освіти України	136
<i>Петришин Н. Я., Кичма С. О.</i> Сучасні підходи до мотивування персоналу в умовах розвитку інтеграційних процесів	137
<i>Кравчук Г. Т., Шевчук Т. В.</i> Проблеми підготовки фахівців для сучасного ринку праці	139
<i>Семів Л. К., Гузар У. Є.</i> Соціальна відповідальність інноваційних інститутів	141
<i>Галич Р. В., Холіна О. В.</i> Проблеми забезпечення права інтелектуальної власності на прикладі деяких галузей економіки	142